

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Tvorba a využitie agregovaných indexov pri vyhodnocovaní vybraných verejných politík
Typ záverečnej práce: Habilitačná práca
Odbor HIK: Verejná ekonomika a služby
Študijný odbor: Ekonomia a manažment
Autor: Ing. Stanislav Kološta, PhD.
Oponent: Prof. RNDr. Oto Hudec, CSc.

1. Aktuálnosť zvolenej témy:	<p>Autor habilitačnej práce sa venuje využitiu tzv. agregovaných indexov a špecificky metódy hlavných komponentov (PCA - principal component analysis) na evaluáciu verejných politík. Evaluácia verejných politík je dnes štandardom v rozvinutých krajinách a používa sa celý aparát metód zameraných na stanovenie cieľov, obsahu, implementácie, užitočnosti, prínosov a dopadov. Vzhľadom na ich rôznorodosť zamerania existuje objednávka na hľadanie stále kvalitnejších metód evaluácie.</p> <p>Rozličné verzie PCA sú v habilitačnej práci aplikované na štyri oblasti verejnej politiky. Okrem toho sa stále viac presadzujú evidence-based prístupy v rozhodovaní vo verejnom sektore, preto je téma habilitačnej práce v súlade s trendmi a aktuálna..</p>
2. Vhodnosť zvolených metód:	<p>Habilitačná práca sa primárne opiera o štyri publikované štúdie autora, ktoré spája využívanie kompozitných indexov zložených z viacerých ukazovateľov a metódy Analýzy hlavných komponentov (PCA, Principal Component Analysis). Kompozitné indexy sú často využívané na ranking a porovnávanie, miest, regiónov, či krajín. Veľmi lákavá je agregácia ukazovateľov a kvantifikácia komplexných ukazovateľov jednou hodnotou a porovnávanie vecne, v čase či priestorovo. Ich kvalita a výpovedná schopnosť je rôznorodá, často sú realizované málo odborne, ale pritom sú veľmi populárne kvôli prezentovaniu výsledkov pomocou poradia.</p> <p>V habilitačnej práci sa kompozitný index využíva v základnej forme na kvantifikáciu multidimenzionálnych pojmov, ale aj aplikovanejším spôsobom, keď PCA slúži na redukciu počtu premenných zahrnutých do indexu následne napríklad na regresnú analýzu. Príbuzný aparát sa využíva na štyri rôzne politiky, a prepojenie témy a metód umožňuje niektoré spoločné zovšeobecnenia.</p> <p>Ciele akcentujú skôr využívanie PCA ako metódy využiteľnej na monitorovania verejných politík, má preto skôr metodický charakter využiteľnosti konkrétnych metód a verejných politiky sú oblasťou aplikácie metód. Dôraz na využitie metód je voľbou autora, čo je zvýraznené už aj tým, že prvá kapitola o teoretických východiskách je venovaná viac prehľadu metód vyhodnocovania verejných politík, ako samotným verejným politikám. Verejných politiky a ich evaluácia z</p>

	<p>hľadiska efektívnosti, účinnosti, či užitočnosti sú v habilitačnej práci dosť málo rozvinuté. V tom je v práci prítomná istá nerozhodnosť. Podľa názvu práce by sa mohli hlbšie skúmať použité metódy vo vzťahu k evaluácii verejných politík. Tento rozmer až tak rozvinutý nie je a dôraz je kladený viac na originalnosť či inovatívnosť konkrétnych metód. Ak je však z rozhodnutia autora akcent kladený na inovácie v metódach evaluácie verejných politík, potom by mali byť zdôvodnené a vyhodnotené prínosy metód evaluácie založených na PCA vo vzťahu k iným zaužívaným metódam.</p>
<p>3. Prínosy habilitačnej práce:</p>	<p>Autor rozvádza podrobne prínosy svojej práce v texte. Nepriamo je prínos možno doložiť výsledkami v už publikovaných recenzovaných prácach autora. Je zrejmá jeho zanietenosť vo využívaní agregovaných indexov v rôznych oblastiach ich presadzovania na monitorovanie verejných politík. Používanie agregovaných indexov autorom má niekedy jednoduchšiu formu, ale cenné je ich prepojenie s regresnými modelmi, čím vznikajú originálne modely a výsledky. Slabšou stránkou je prezentovanie výsledkov ako vyhodnocovania konkrétnych verejných politík, čo sa zdá byť nedotiahnuté. Názov habilitačnej práce vyvoláva očakávania o hodnotení účinnosti verejných politík, vo vzťahu vstupy a výstupy/výsledky. Alebo alternatívne, o evaluácii verejných politík ako prístupu vyhodnocovania miery naplnenia cieľov politiky, jej efektivity. Využitie agregovaných indexov na vyhodnocovanie verejných politík je do istej miery limitované bez zvažovania cieľov, vstupov a výstupov.</p> <p>Aby som bol konkrétny, napríklad text o učiacich sa regiónoch je vysvetlený ako evaluácia konkrétnej regionálnej politiky. Tvrdí sa, že zintenzívnenie výskumu a tvorby inovácií pre zabezpečenie udržateľného životného prostredia a fungovania hospodárstva je podstatou konceptu učiacich sa regiónov. Ak sa v definícii učiacich sa regiónov oprieme o zásadné zdroje (Florida, 1995) alebo (Hassink, 2004), stále je podstatou výmena, toky ideí a poznatkov medzi regionálnymi partnermi. Tí sú navzájom silne, ale pružne prepojení, čo prispieva k spoločnému učeniu sa a regionálnemu rozvoju. Ako sa píše v habilitačnej práci, „Údaje o partnerstvách, sieťovaní, vedomostných tokoch využívaných v rámci štúdií o učiacich sa regiónoch neboli dostupné,... , a preto neboli zahrnuté v štúdiu.“ Inými slovami, samotná podstata učiacich regiónov sa medzi ukazovateľmi nenachádza a preto sa meralo niečo iné ako je v názve.</p>
<p>4. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitanta</p>	<p>Ing. Stanislav Kološta má bohatú líniu publikácií, prác na medzinárodných projektoch aj široký záber pedagogickej činnosti v odbore habilitačného a inauguračného konania verejná ekonomika a služby. Predložené materiály aj s dodatkom nových publikácií obsahujú dostatočný počet zdrojov na habilitačné konanie v zmysle požiadaviek Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.</p>
<p>5. Otázky pre autora pri obhajobe práce:</p>	<p>Hodnota za peniaze by mala byť súčasťou rozhodovacieho procesu vždy, keď sa používajú verejné zdroje. V akom vzťahu je hodnota za peniaze ku evaluácii verejných politík? Vedeli by ste si predstaviť využitie kompozitných indexov na vyjadrenie hodnoty za peniaze?</p>
<p>6. Záverečné odporúčanie k návrhu udelenia vedecko-pedagogického titulu:</p>	<p>Predložená práca spĺňa predpoklady kladené na habilitačné práce tematicky a obsahovo a opiera sa o vedecké výstupy publikované v solídnych časopisoch.</p> <p>Preto navrhujem Ing. Stanislavovi Kološtovi, PhD., na základe zváženia jeho doterajšej publikačnej, vedecko-výskumnej a pedagogickej činnosti udeliť titul docent v študijnom odbore Verejná ekonomika a služby.</p>

V Košiciach, dňa 19.02.2021

.....
Podpis